

POSTANOWIENIE

26 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 26 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T. S.

przeciwko J. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej T. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 24 lutego 2023 r., I AGa 81/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powoda T. S. na rzecz pozwanej J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia T. S.

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 24 lutego 2023 r. powód T. S. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Powód podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w realiach przedmiotowej sprawy Sądy obydwu instancji niewłaściwie

zakwalifikowały dochodzone przez powoda roszczenie jako roszczenie znajdujące podstawę w przepisach o nienależnym świadczeniu, którego bieg przedawnienia rozpoczął się w listopadzie 2016 r., a upłynął z dniem 31 grudnia 2019 r.

Powód zaznaczył, że wobec powyższego, w związku z wniesieniem pozwu 18 lutego 2021 r., orzekające w sprawie Sądy błędnie za uzasadniony uznały podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Skarżący zarzucił, że sądy *meriti* bezpodstawnie przyjęły, że zdarzenie w postaci zwrotu przez powoda na rzecz pozwanego samolotu będącego przedmiotem umowy sprzedaży z zastrzeżeniem własności z 3 marca 2016 r. należy interpretować jako zgodne oświadczenie stron o rozwiązaniu tej umowy, skutkujące obowiązkiem zwrotu spełnionych świadczeń na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (nienależnym świadczeniu).

Ponadto powód wskazał, że zarówno Sąd pierwszej instancji, a następnie Sąd odwoławczy w sposób oczywiście nieprawidłowy odmówił znaczenia prawnego zdarzeniu w postaci złożenia przez powoda w grudniu 2020 r. oświadczenia o odstąpieniu od zawartej z pozwanym umowy z 3 marca 2016 r.

Zdaniem skarżącego z chwilą złożenia ww. oświadczenia o odstąpieniu powstało - w miejsce przysługującego do tej pory powodowi na podstawie § 4 ust. 2 spornej umowy sprzedaży roszczenia o zwrot kwot wpłaconych pozwanemu proporcjonalnie do uzyskanej przez pozwanego ceny określonej w umowie zawartej z osobą trzecią - roszczenie o zwrot całości kwot wpłaconych pozwanemu w związku z umową z 3 marca 2016 r., mające swoją podstawę prawną w przepisie art. 494 § 1 zd. 2 k.c.

Skarżący podniósł ponadto, że bieg terminu przedawnienia dochodzonego roszczenia ulegał przerwaniu na skutek dokonywanych przez pozwanego sukcesywnych płatności w łącznej kwocie 200 000 euro oraz na skutek składanych przez pozwanego do września 2018 r. deklaracji pełnego rozliczenia się z powodem, które to zdarzenia stanowiły określone w przepisie art. 123 § 1 pkt 2 k.c. uznanie (niewłaściwe) długu przez pozwanego.

Pozwany J. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły

stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitością i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Ponadto skarżący powinien uzasadnić oczywistość skargi kasacyjnej wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych ani

opierać się na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienie SN z 21 sierpnia 2024 r., I CSK 3511/23).

Powód nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Argumenty skarżącego ograniczają się do polemiki ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji i jego oceną stanu faktycznego badanej sprawy, a krytyka rozważań prawnych dokonanych przez ten Sąd powiązana została z okolicznościami, które nie stanowiły podstawy rozstrzygnięcia.

Jak przyjął Sąd drugiej instancji, który podzielił w tym zakresie w całości ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, po uzyskaniu informacji od prezesa pozwanego o znalezieniu nowego nabywcy, powód w dniu 10 listopada 2016 r., zwrócił samolot, który następnego dnia tj. 11 listopada 2016 r. został sprzedany. Tym samym doszło do złożenia – co najmniej w sposób dorozumiany – zgodnych oświadczeń obu stron o rozwiązaniu umowy sprzedaży.

Sądy *meriti* wyjaśniły przy tym, że taka możliwość była przewidywana przez strony już na etapie zawierania umowy, czemu strony dały wyraz formułując jej § 4 ust. 2, zgodnie z którym, jeśli w trakcie spłat kupujący znajdzie się w sytuacji losowej uniemożliwiającej dokonywanie dalszych spłat, sprzedawca wyraża zgodę na zwrot dokonanych wpłat, co nastąpi po sprzedaży samolotu osobie trzeciej w wysokości proporcjonalnej do uzyskanej ceny.

Skoro – jak ustaliły Sądy *meriti* - doszło do rozwiązania spornej umowy już w 2016 r. powód nie mógł od niej odstąpić składając stosowne oświadczenie w piśmie z 4 grudnia 2020 r. Tym samym twierdzenia powoda dotyczące roszczenia opartego na art. 494 § 1 zd. 2 k.c. wskazujące, że dochodzone roszczenie nie było przedawnione nie mogły być podstawą oceny przyczyny kasacyjnej przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Z unormowaniem tym koresponduje art. 398³ § 3 k.p.c., stosownie

do którego podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powinno zawierać taką argumentację, która wspierałaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi, ale w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie mogą zatem świadczyć twierdzenia wykraczające poza ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji i oparte na powoływaniu nowych faktów, gdyż argumentacja taka *a limine* nie może doprowadzić do uwzględnienia skargi. W postępowaniu przed sądem *meriti* powód powoływał się natomiast na konieczność dokonania oceny pod kątem art. 5 k.c. zachowania pozwanej, która odmawiając udzielenia informacji o cenie sprzedaży samolotu, uniemożliwiła powodowi sformułowanie roszczenia co do wysokości, nie zaś na przerwanie biegu przedawnienia na skutek dokonywanych przez pozwaną sukcesywnych płatności w łącznej kwocie 200 000 euro oraz na skutek składanych przez pozwaną do września 2018 r. deklaracji pełnego rozliczenia się z powodem. Z ustaleń Sądu *meriti* wynikało przy tym, że brak jest podstaw do uznania, że „strony prowadziły rozmowy na temat rozliczeń, przy czym zamiarem pozwanej było wyłącznie doprowadzenie do przedawnienia roszczenia”.

Jak zostało to już wyjaśnione ograniczenia kognicji Sądu Najwyższego sprawiają, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania (podobnie jak o uznaniu jej zasadności) nie mogą przesądzać zarzuty, których istota - niezależnie od ujęcia jako zarzutu naruszenia prawa procesowego lub materialnego - sprowadza się do kwestionowania czy też polemizowania z ustaleniami faktycznymi będącymi kanwą dla wydania przez sąd drugiej instancji zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 26 września 2023 r., I CSK 4541/22).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(a.z.)